

Onbegrip over TacRav-commissie

Milieubeleid frustreert duurzame mestkoeling

Waarom wordt er zo moeilijk gedaan over 5 procent ammoniakreductie waardoor alle andere systemen dan chemische luchtwassers worden afgeremd? Mestkoeling reduceert niet alleen de ammoniakemissie maar ook het methaan, is in tegenstelling tot luchtwassers bedrijfszeker en verbetert ook de luchtkwaliteit in de stal, zoals Wakker Dier wil. Bovendien hoeft het geen energie te kosten maar kan het energie opleveren.

Dat varkenshouders massaal voor luchtwassers kiezen is logisch, het is de goedkoopste oplossing.

Mestkoeling reduceert niet alleen de ammoniakemissie maar ook het methaan en verbetert ook de luchtkwaliteit in de stal.

Naar eigen zeggen heeft R&R Systems uit het Brabantse Gemert 750 mestkoelingssystemen in onderhoud, hoofdzakelijk in Nederland. Bijna 25 jaar na de introductie van het koeldekstelsysteem in 1993, heeft mestkoeling een niet weg te denken plaats verworven in de Nederlandse varkenshouderij. Maar sinds de komst van de luchtwasser loopt de verkoop niet meer zo vlot. De jaarlijkse kostenpost voor een chemische luchtwasser die aan de hoogste 95 procent emissiereductie-eis in de Rav-lijst voldoet, kent zijn gelijke niet. De fiscale gids KWIN Veehouderij rekent met 1,6 euro jaarkosten per dierplaats, terwijl een koeldek 2,0 euro per dier per jaar kost en mestpannen met een oppervlakte kleiner dan 0,10 ruim 2 euro per dier. De chemische luchtwasser is ook koploper in energiekosten maar het levert dan ook de meeste emissiereductie op, althans van ammoniak. Mest koelen levert ook methaanreductie op maar de hoeveelheid fijnstof die de lucht ingaat neemt er niet door af, terwijl luchtwassers wel fijnstof reduceren.

Desinvestering door TacRav

R&R Systems ontwikkelde samen met

proefbedrijf Sterksel een update uit van het koeldekstelsysteem, waarbij met mestpannen in het kraamhok wordt gewerkt en met zo klein mogelijke emitterende oppervlaktes. Dit systeem is door de Wageningen Universiteit als deugdelijk betiteld. Maar later stelde de TacRav-commissie, een college van vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, de overheid en de wetenschap, de officiële ammoniakreductie-waarde naar beneden bij van 85 naar 80 procent, aldus R&R-directeur Eric van Houthem. Het gevolg: een desinvestering voor de onderneming die samen met proefbedrijf Sterksel jaren aan de update van het koeldekstelsysteem had gewerkt. Waarom wordt mestkoeling afgeremd in plaats van bevorderd? Waarom wordt er zo moeilijk gedaan over 5 procent ammoniakreductie? Combineren met een luchtwasser die ook warmte terugwint is mogelijk, maar dat is wel de duurste oplossing. Dat varkenshouders massaal voor luchtwassers kiezen is begrijpelijk, aldus Jan Pijnenburg van DLV. Want het is niet alleen de goedkoopste oplossing, maar met luchtwassers kun je ook warmte terugwinnen. Dat kan niet alleen door mest te koelen. Pijnenburg: „Enorme

hoeveelheden lucht worden langs water van 23 graden Celsius geblazen. Daar kun je een hele woonwijk van 100 huizen mee verwarmen.” Luchtwassers reduceren in tegenstelling tot mestkoeling geen methaan, werpt R&R Systems tegen. En chemische luchtwassers, de goedkoopste en effectiefste, zijn gevaarlijk. Ook is het maar de vraag of ze altijd voldoende worden gebruikt. Bij mestkoeling ben je daar altijd zeker van; er is juist een positieve prikkel want het kost juist geld om de warmtepomp uit te laten staan. „Bovendien zijn de onderhoudskosten van een luchtwasser veel hoger dan die van een systeem dat mest koelt”, zegt Van Houthem.

EU-subsidie in Denemarken

Volgens R&R Systems is het koeldekstelsysteem inmiddels zo energie-effectief, dat bedrijven met een grote warmtebehoefte - zoals vermeerderaars - netto een energie-opbrengst realiseren dankzij de omzetting via de warmtepomp. Volgens KWIN Veehouderij kan één deel elektriciteit tot wel vier delen thermische warmte opleveren. Bijkomend voordeel is dat de elektriciteit ►

TacRav frustreert ook Aeromix-mestbeluchting

Op 28 september schreef adviseur Eddie ter Braack onderstaande brief over de beoordeling van de Aeromix-mestbeluchting door de TacRav-commissie:

Naar aanleiding van regelmatig contact met politiek e.a. bij deze dit schrijven. Het gaat hierbij om de techniek drijfmest mixen met luchtballen (gemakshalve hier Aeromix genoemd) door de overheid erkend te krijgen. Waarom zou er z.s.m. een erkenning moeten komen? Aeromix zorgt ervoor dat er tot 100 procent reductie is van de drijfmestgas-sen ammoniak, methaan en waterstofsulfdagas

vanuit de drijfmestopslagen. Via onderzoeken, vele gesprekken en een hoorzitting is er getracht om de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), de Technische adviescommissie van de Regeling ammoniak en veehouderij (TacRav) maar bijvoorbeeld ook de WUR te laten inzien dat Aeromix hét systeem is waar de agrarische sector, mens, dier, natuur en milieu allemaal baat bij hebben. Een wettelijke erkenning voor het Aeromix-systeem is er echter nog steeds niet van gekomen. Als adviseur voor Bos Benelux was ik zeer nauw betrokken bij het erkend op de Rav-lijst krijgen van het Aeromix-systeem.

Hiervoor is dus veel contact geweest met o.a. de TacRav om het Aeromix-systeem dan ook erkend te krijgen. Als adviseur wil ik een eenduidig advies naar veehouders en agrarische toeleveranciers kunnen geven. Zodat zij een juiste en verantwoorde beslissing kunnen nemen betreffende investeringen en om daarbij de emissie van ammoniak en andere drijfmestgassen - sector breed - zoveel mogelijk te reduceren. Dit is echter niet mogelijk als de beoordelende instanties zich niet consequent aan hun eigen regels houden en daardoor de innovaties op dit gebied afremmen in plaats van stimuleren.

Vergelijking meest voorkomende vormen van luchtbehandeling

Varkens, niet-toegerekende kosten KWIN-V 2016-2017. De jaarkosten bestaan uit rente, afschrijving, onderhoud en variabele kosten als energie, zuur, afzet spuiwater en arbeid. De opgenomen systemen zijn conform de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav). De volledige benaming van de systemen is te vinden op <http://wetten.overheid.nl/>. Investeringsbedragen (€ excl. btw) van NH3-emissie reducerende systemen per dierplaats per jaar gespeende biggen.

Naam	dier/jaar	investering	energie	totaal	ammoniak	energie	fijnstof
Chemische luchtwasser 95%	129	16	19	35	275	0	18
Koeldek 150% koeloppervlak	251	34	13	46	206	10	0
Mestpan met water en mestkanaal onder kraamhok	311	44	0	44	189	10	0
Biologische luchtwassening 80%	143	22	19	40	245	0	30

Bij circulatiesystemen kan men energie uit de koeling van mest gebruiken voor verwarming elders. De opbrengst hiervan is niet meegenomen in de berekeningen. De beschikbare thermische energie is tot viermaal het opgenomen elektrisch vermogen.

die nodig is om te koelen, veel goedkoper is dan aardgas of propaan om te verwarmen. Dus een goedkope en bovendien duurzame energiebron (elektriciteit) wordt gebruikt om een dure en fossiele brandstof te vervangen. Maar dat geldt ook voor luchtwassers. In Scandinavië zijn ook enkele mestkoelingssystemen op de markt, die met steun van de Europese Unie op nieuw te bouwen varkenshouderijen zullen worden geïnstalleerd. Denk bijvoorbeeld aan de firma's Skov en KlimaDan. De Europese subsidie subsidieert deze systemen vanwege de combinatie van broeikasgasreductie en duurzame energie. Ze zijn gebaseerd op het principe van vloerverwarming; grote oppervlaktel slangen op de mestkeldervloer. Volgens R&R Systems is een vloerverwar-

mingssysteem minder effectief in een volle kelder van een meter mest. Daarom werken zij met een drijvend lamellensysteem in de toplaag van de mest.

Waarde van beter stalklimaat

Van Houthem stelt dat luchtwassers zonder brandwerende maatregelen stalbranden veroorzaken, omdat de luchtkanalen werken als een schoorsteen. Kees en Wilma van der Meijden uit het Brabantse Spoordonk wilden na een stalbrand in 2013 mede daarom nooit meer een luchtwasser. Ook investeerden ze als opleidingsbedrijf graag in stalklimaat. „De waarde daarvan is moeilijk in geld uit te drukken”, zegt Pijnenburg van DLV. Als het aan dierenrechtenorganisatie Wakker Dier ligt, wordt daar een grote

waarde aan toegekend. Mens en dier zouden onder de ammoniaklucht in de stal lijden. Wakker Dier roept de staatssecretaris daarom op om in de toekomst geen nieuwe subsidies meer beschikbaar te stellen voor luchtwassers, maar dit geldt uitsluitend te investeren in praktische bronoplossingen en innovatieve stalconcepten die beter zijn voor milieu én dier. Daarnaast dienen de eisen van de Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) aangepast te worden, zodat een luchtwasser daarin geen plaats meer heeft. Verder moeten er oplossingen komen voor de vele nadelige gevolgen van de luchtwassers die al geplaatst zijn. ■

 Reageren?
redactie@pigbusiness.nl

Marktaandeel luchtwassers ruim 50 procent

10,2 procent van de Nederlandse varkenshouders heeft plannen om te investeren in een luchtwasser. Ruim 41 procent van de varkenshouders heeft nog geen luchtwasser op het bedrijf en is ook niet van plan om er een aan te schaffen.

Dit blijkt uit de HokdierScanner 2016 van agrimarketing- en marktonderzoeksbureau AgriDirect. Voor deze jaarlijkse inventarisatie zijn circa 4200 Nederlandse varkenshouders (met minimaal 100 fokzeugen en/of 500 vleesvarkens) en pluimveehouders (met minimaal 10.000 leghennen, 15.000 vleeskuikeus en/of 5000 stuks overig pluimvee) telefonisch benaderd met vragen over bedrijfsactiviteiten, toekomst- en investeringsplannen. Op 53,6 procent van de Nederlandse varkensbedrijven is al een luchtwasser aanwezig om de lucht in de

varkensstallen te zuiveren. Van de varkenshouders heeft 46,4 procent nog geen luchtwasser geïnstalleerd. Van de varkenshouders zonder luchtwasser wil 5,0 procent een luchtwasser aanschaffen. In 2016 voldeed bijna een kwart van de bedrijven aan de criteria die gehanteerd worden door de Monitor integraal duurzame stallen. De komst van steeds meer duurzame stallen heeft positieve gevolgen voor de uitstoot van fijnstof en ammoniak. Ten opzichte van 1990 is de emissie met meer dan 77 procent gedaald. In 2013 bedroeg de ammoniakemissie uit de varkenshouderij 23,0 kiloton ammoniak. Dat is bijna 30 procent lager dan de emissie in 2010. Een van de belangrijkste redenen voor de daling is het toenemende gebruik van luchtwassers door varkensbedrijven.

Bron: AgriDirect, NVV

